

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 5 "

Helyben hárhoz bordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 7.

Prometheus szunyogjai.

A mythologia szerint Prometheusnak az volt egyedüli bűne, hogy a szive nagyobb volt, mint a mennyi a vérkeringéshez szükséges s ez a nagy szív teli volt az emberek iránti szeretettel.

Ő tudta mi a fény, a meleg, azt akarta hát, hogy az embert is beragyogja a világosság sugara s átjárja a melegség enyhítő, összeolvasztó varázsa, azért tüzet hozott az égből az embereknek.

Az emberek pedig visszaélték a tüzzel s Prometheus rémesen lakolt. Sziklához lánczolva nap-nap mellett remegve látta jönni a saskeselyűt, mely belévágta csőrét szívébe s összemarczangolta azt.

Érzékeny történet ez, igazi tragikai hatása, de mennyire nevetségessé válnék e mesehős, ha keselyű helyett szunyogok, balhák, pióczák lepték volna el és ezek csipdesték volna.

Pedig ez még fájdalmasabb, amellet ugyan olyan veszedelmes és a mi fő, ezerszer bosszantóbb lett volna.

Egy Prometheus ki megrabolta az eget, fénybe, tűzbe borította a földet, kitéve férgek csipésének.

Szegény faj magyarság, testem, vérem, te az új pogány kor Prometheusa lettél.

Nagy szived szeretettel fordult mindenki felé ki nálad szálást kért, egyenes lelked hitt annak, ki mézes szóval beszélt.

Privilegiumaidat, történelmi jogaidat, nemesi előjogaidat, mit még csodálandóbb vitézséggel szereztek őseid, mint szorgalommal a vagyont, ingyen félre dobtad, kötött ősi birtokaidat feloldottad, tudott önnön károddal, és így gondolkoztál; legyen egyenlőség. Akartad, hogy részt vegyen minden lakója e hazának a történelem folytonosságában, ne legyen csupán a privilégizált osztály magyarnak tartva — ragyogja de a világosság az egész népet. — Azt akartad, szerezhessen mindenki akadály nélkül jó módot, jogot, tisztességet — olvassa össze, forrassza egygyé az egész népet a testvériség melegsége.

Im az emberek kikért kiüresítéd tenmagadat, rosszra használták az egyenlőséget és testvériséget.

A törvények ezer szövevényes szállaival megköltöztek téged, kit szived ugys oda kötött az anya földhöz és mikor le voltál lánczolva a pusztá földhöz ezrével leptek el a szunyogok, pióczák s egyéb csuszó-mászók, kik nem is asztalodtól, de véredből élnek.

Te pedig nézted tehetetlen vergődés között eleinte, majd az eget bántottad szenvedéseid között végre önnön testedbe vágta körmeid.

Férgeidet pedig nem okoztad vérvesztésed és fájdalmaidért, mert a féreg míg a vért szívja, legyezi addig a tested. Te pedig csak a legyezgetést láttad.

Egész ember tömegek vannak, kik semmi produktív munkával nem foglalkoznak; ilyenhez nem is értenek s éppen

ezek boldogulnak a nép vérén legjobban.

A nép pedig eleinte türt, majd a jó Isten ellen zugolódott a sulyosbodó nyomorért és hitében rendült meg, végre pedig önmagát marczangolta keserves sorában, mikor a hazátlan szociálizmus után kapkodott.

Azt pedig nem látta, hogy nem a kenyér fogyatkozott meg körüllette, hanem a kenyérpusztítók szaporodtak el.

De hiába is vette volna észre. Keze kötve van a törvények által, úgy sem lett volna módja elhajtani szipolyait.

Most azonban gr. Károlyi gondoskodik róla, hogy felszabaduljon a nép keze.

1. Programjában követeli az uzsora, ámitás, becsapás és hamisítás hivatalos üldözését, a vampir agyoncsapását. Mennyien vannak, kik bitang módra, becsületes munka nélkül, im, ilyenekből éltek s gazdagodtak, valóságos emberevéből hirtak meg.

2. Követeli a galicziai kazárok bevándorlásának megakadályozását.

Igenis követeli s ha nagy láрма lesz is érte igaza van. Semmiféle országnak nem érdeke koldus gyűjteményeket rendezni. Be tudul szunyog rajként ezer és ezer züllött egzisztencia, kinek semmi egyebe nincs mint étvágya, rengeteg étvágya s e mellett szive egy csöpp sem.

Az ilyen tömeg a szerzés féktelen vágyával jön ide, műveltség, erkölcsi tartalom, és minden hazafias érzés nélkül. Az ilyenek elől Amerika is elzárja határát, a gazdag és hiányos népeiségü, hazafiságot

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

D a l.

(Az elhunyt költő utolsó verse.)

Tudom: naponta merre jársz,
 Tudom, hogy este hol vagy?
 Pedig a nap oly illanó,
 Pedig a város oly nagy!
 Nincs árulód; magam vagyok
 Utaid kéme, őre
 S mint titkos őrtűz: két szemem
 Megy fáklaként előre.

Tudom, ha társaságba vagy,
 Kire mosolygott ajkad?
 Tudom, hogy tollas zöld kalap
 Vagy szürke volt-e rajtad?
 Tudom, ha gyöngy van kebleden,
 De azt is, jaj, ha rózsza —
 S tudom, hogy izgat téged is:
 Vajjon tudok-e róla?

Tudom: örömmel olvasol,
 Kivált ha rólad irok!
 Tudom: nevensz tréfáimon
 S nem könnyezel, ha sírok.
 Tudom: unalmad perceit
 Mint aranyfűst beleszem —
 Csak azt az egyet nem tudom,
 Vajjon szeretsz-e engem?

Makai Emil.

A legravaszabb tolvaj.

(Keleti mese).

Mongkut, a sziámi Bangkokban székelő király mindedig nagyon meg volt elégedve az ő kalazamjával (miniszterelnökével). A király rendkívül szórta, pazarolta a pénzt, de azért a miniszter sohasem szegült ellene ura követeléseinek, még csak a fejét sem csóválta meg a sürű követelésekre. Nesztelen borult arcra fejedelme előtt, úgy hogy homlokával a királyi szoba szőnyegét surolta, azután époly nesztele-

nül kelt fel a földről s másnap már hiány nélkül ott voltak a fényes picáloktól duzzadó pénzes zsákok a király termében.

Egy napon újból magához hívatta a király a kalazamot. A nap fényesen sütött és beragyogta a királyi palota szellős, nagy csarnokait. A mozaik szabályos kék koczkái, melyekkel a királyi lak ki volt burkolva, úgy csillogott a napfényben, mintha drága kövekkel lett volna teleszórvva a termék padozata. Hanyagul, bágyadtan szemlélte a király a zöld selyem kőntösének nagy rubin és szafirköveiről visszaverődő sugarakat és tompa érzéketlenséggel, mintegy öntudatlanul számlálgatta azokat a ragyogó tiszta gyöngyszemeket, melyek keskeny papucsát körös-körül szegélyezték.

Halk zöreje ébresztette fel a királyt révedéséből.

A mint széjjel nézett, ismét maga előtt látta lábainál hemperegve a kalazam hosszú sovány alakját, a ki alázatos hódolattal várta, hogy uralkodója megszólaljon.

A király pedig eme szavakra nyitotta ajkát:

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő cég, NAGYVÁRADON.

(Alapított 1850)

Tisztelettel értesíti az érdekelt közönséget, hogy általános nyilvántott óhajnak megfelelő, eddig csak hordókban forgalomba hozott borait ezentul literes palaczkokban is áruba bocsátja. — Hangsúlyozni óhajtjuk, hogy csak azon borok tekinthetők cégünkötől eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója alatti bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendű asztali bor literes palaczkokként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsénye-, csemegegyógyborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utca 15. szám alatti telepünkön fogadtatnak el. Telefon-szám 106.

138—15—25

Viszontelárusítóknak külön árszabás.

nem ismerő Amerika, micsoda bűn bárgyuan nézni a beözönlést nálunk a poliglott és elszegényedő, hazafiságból élő nemzet testébe?

3. Követeli a létminimum adómentességét, mely egyszerűen a humanizmus követelménye s mely pont csak azért hiányos, mert kimaradt a tűzhelyvédő törvény, mi hazafias érdek s a progressív adó rendszer, melylyel hiába, meg kell barátkoznia azoknak kik jólétben tulnagának, azok kedvéért, kiknek asztalára csak a mindennapi kenyér kerül.

Kár még az is, hogy nem külön párt program gyanánt van adva e tervezet, mert ő tömlőbe nem lehet ilyen erős forrásban levő ujbort tölteni.

Vagy a bor folyik ki, vagy a tömlő reped.

A program azonban zászló gyanánt szolgál. Vagy mondjuk legyező gyanánt melylyel végre el lehet hessegetni a magyar Prometheus testéről a vérszívó férgeket s ha új párt gyűl össze e zászló alatt, hisszük, hogy a lánczok is lekerülnek, melyek eddig a földhöz szorították a fajmagyarságot.

Nem agrarizmus és menkantilizmusról van már ma szó, hanem vagy a veresített magyarság, vagy a legyezgetés közben véret szívó csöcselék életéről.

Ideje már egyiket felszabadítani, hogy végre életéért szabadon dolgozhasson, a másikkal megértetni, hogy dolgoznia kell ha élni akar. P—y.

Választások.

Nagy meglepéssel konstatálják politikai körökben, hogy a választási mozgalmak mind-egyedül nem vettek olyan méreteket, a minőkötől félték: hogy t. i. hatással lenne a nyári munkákkal elfoglalt népre is. Napról-napra jönnek ugyan hírek választási mozgalmakról, de azok a nép zömét érintetlenül hagyják, mivel maguk a képviselőjelöltek sem fejtenek ki nagyobb erőfeszítést, hogy a választókat közönyükből felrázzák. Az eddigi egész mozgalom nem más,

mint a helyzet felkutatása egyes, különösebb harcokat ígérő kerületekben. A mi magukat a politikai pártokat illeti, ezek úgy viselkednek, mintha egyáltalán nem is állának választások előtt; ez azonban nem zárja ki azt, hogy a pártvezetőségek ne dolgoznának kellő eréllyel az előkészületeken. Mindezek azt mutatják, hogy csakugyan tiszta választásokra van kilátás. Minden esetre azonban ezeket a jelenségeket a választók érdekében csak méltányolni lehet. A választások határideje tekintetében politikai körökben az a nézet tartja magát, hogy október második felében választunk.

A hármasszövetség és Olaszország.

Az olasz honvédelmi tanács legközelebbi ülésében a tengerészeti miniszter tervezetet fog előterjeszteni Velenczének nagy hadi kikötővé való átalakítása tárgyában, 1866. óta a velencei lagunákban se erődítési, se kotrási munkálatokat nem végeztek, mert a hármasszövetség megkötése után Olaszország egész katonai tevékenysége a Középtenger és a hadi kikötőinek megerősítésére irányult. Ily módon Velenczét, mely egykor a világ első hadi kikötője volt, teljesen elhanyagolták és jelenleg a pánczélos hajók a csatornák és lagunák eliszaposodása következtében csak a külső csatornákon járhatnak. Most, mikor Olaszország politikai iránya egész új fordulatot vett, megváltozik az ország katonai védelmének rendszere is. Legközelebb a velencei csatornák kikötését és a szigetek megerősítését tervezik és valószínűleg kijavítják az anconai, brindisii és bari erődítményeket is. Egyes lapok ezen dolgok megbeszélésénél megemlítik, hogy Velence elhanyagolásának az volt az oka, hogy Olaszország 1866-ban arra kötelezte magát Ausztriával szemben, hogy az Adria partjain nem emel új erődítményeket. Most Olaszország fokozott figyelmet fordít keleti partjaira. Ez a fordulat látható jele annak a változásnak, mely Olaszország külpolitikájában a legutóbbi időben beállott. Ezt a változást bizonyítja Martino külügyi államtitkárnak sokat kommentált lemondása is. Martino azzal indokolta lemondását, hogy Olaszország külügyi politikáját Mal-

vano főállamtitkár vezesse, a ki a külügyminiszteriumban Ausztria és Németország érdekeit képviseli és csak Malvano személye képezi jelenleg az egyetlen biztosítékot a hármasszövetség megújítására. Azonban nem hiszi, hogy Malvano sokáig kitarthasson állásában, minthogy ellenfelei már igen számosak és erősek.

A francia szerzetesek kivándorlása.

Párisból jelentik, hogy a jezsuitákon kívül a benczések is el fogják hagyni az országot. Francia lapok írják, hogy sokan Magyarországon készülnek letelepedni; talán evvel áll összeköttetésben az a szenzációs ajánlat is, amely Szeged városához érkezett a 4 és fél perczentes 20 milliós kölcsön ügyében a kongregáczióális alap igazgatóságától.

A finn autonómia vége.

Helsingforsból jelentik, hogy a finn szenátus elfogadta a kötelező katonai szolgálatra vonatkozó javaslatot. Ezzel a régi finn nagyjelentőség utolsó kiváltsága is megszűnt. A törvényjavaslat elfogadása halálos dőfést jelent a finn autonómia nézve. Most már Finnország nem egyéb egy orosz kormányzósnál.

A délafrikai háború.

Krügernek a »Figaro« tudósítója előtt a minap tett kijelentései, melyek szerint a búrok mindvégig harcolni fognak, még a búrbarátokat is a kormány iránt hangolták Angliában. Most már a liberális ellenzék is a legnagyobb eréllyel kívánja a háboru folytatását, mert annyi vér- és pénzáldozat után képtelenségnek tartja azt a követelést, hogy a búrok függetlensége meghagyassék. Ezalatt a guerilla-harc, melyet Chamberlain már csak rablóhadjáratnak nevez, javában folyik odalenn Délafrikában változó szerencsével. Hol a búrok lepnek meg egy angol őrszolgát, hol pedig az angolok fognak el néhány portyázó búrt. Az angolokra nézve a helyzet utóbbi időben annyiban vett kedvezőtlen fordulatot, hogy a fokföldi hollandusok nagy része fellázadt s nyíltan a búrok pártján áll. A lázadók leverése nagy gondot

— Emlékezel még ugy-e kalazam, hogy az a lord, a ki tegnap Bombayból meglátogatott, menyenyit dicsekedett az ő állatkerjével? Azt akarom, hogy ha a lord két hónap elteltével újra felkeresi udvaromat, akkorára nekem is olyan állatkerem legyen, mely a többi királyokét mind megszégyenítse. Legyen tigrisem, oroszlanom, párduczom, elefantom, orszarum, zsiráfom, egyszóval mindefféle állatom. Hallgass ide kalazam! Olyan állatseregletet akarok, melynek párja nincs széles e világon!

A hosszú kalazam mozdulatlanul hevert a földön; a fiatal fáradt kinézésű uralkodó tekintete alattvalóján pihent. S a királynak ezuttal tűnt fel először életében, hogy miniszterének öltönye kopott és szegényes. Ez a dolog tetszett a királynak. Annak kétségkívül derék és önzetlen szolgának kell lennie, gondolta magában, a kinek még egy finom és tiszta viselő ruhára sem telik. — Sokkal tunyább volt azonban, hogysen elismerését szavakkal is kifejezte volna. Különben is a szolga csak kötelességet teljesít vele, semmi mást. Ugy-ugy, semmi mást! A király egyet ásitott.

A kalazam még mindig hallgatott; csupán a jobb keze rángatózott idegesen.

— Miért nem szólsz? — Mondá Mongkut parancsoló hangon.

— Felséges uram megengedj, a kincstár üres! — Felelt a kalazam, de hangja olyan gyenge volt, hogy úgy tűnt fel, mintha a föld alól nallatszanék.

— Micsoda... da? — A királynak kidüldtek a szemei az ámulattól e szóra s mintegy esztévesztve bámult szolgájára. A miniszter válasza egészen felkavarta a lelke nyugalmát s felelőre őt szendergéséből. Ijedten nézett szét maga körül mint a vizbefelő szalmaszál után kapaszkodva. Mi is lesz majd vele pénz nélkül? Hogy peregnék le így azok a hosszú órák, melyek a napot, azok a hosszú napok, melyek az esztendő alkotják? Mióta csak Budha lehunyta szemét, sohasem voltak a pénznek szükiben Bangkok városában, ennek pedig kerek 2417 esztendeje mult már a májusi holdtölte idejében. Miért ürelni volna ki hát a kincstár épen 2418-ban Budha halála után?

A király mérgében összeránczolta szemöldökét. S e pillanatban eszébe jutott atyjának szavajárása, a mit oly gyakran volt alkalma tőle hallani, mikor még az életben volt:

— Vess ki új adót a népre!

Egészen neki pirult az arca az örömtől, hogy ilyen ötlete támadt, mely őt a hinárból kivezeti s hogy az ő tőle ered.

A sovány kalazam nagy lassan feltápáskodott a földről, mélyen fekvő szemei ravaszul hunyorítottak.

— Uram megengedj, nem jut eszembe semmi! Minden élő és élettelen lény meg van már országodban adóztatva.

— Hát a kínaiak czopfjai? — Kérdé a király öröme gyulva, hogy megint egy jó gondolata támadt.

— Csakugyan azok még nincsenek, uram! Budha megvilágosította elmédet.

— Akkor hát eredj és intézkedj! Parancsolá az ifju király s a kalazam lehajtott fejvel, alázatosan sompolygott ki a király szobájából, kezeit mellén keresztbe fektetve; csak az ajka széle reszketett egy kevésse, mintha valami titkos örömtől repesne a szíve.

A mint kívül volt a küszöbön, elkezdett a kalazam magában mormogni;

— Egy millió kínai, fejenként 10 picál, ez kitesz 10.000 szinig telt pénzeszsákokat, minden zsákra 1000 picált számítva.

Egy hónap telt el azután; mikor a király fényes kíséretével a palotából kilovagolt. — Egy fehér elefánt hátán ült a király hanyag tartással s kegyesen hordozta végig tekintetét a végtelen embersorokon, kik az ut két oldalán a porban kuporodtak. A mandarinok piros napernyői csak úgy villogtak a napsugár tüzeiben, a főbb méltóságok gyaloghintóinak sárga selyem fodra és bélése szemkápráztatóan ragyogott. Az elefántok körül gyönyörű bajadérok lejtettek szép tánczot trombitaszó mellett, a könnyeimű bohócchad és bűvészek után pedig a papok tisztes csoportja következett.

Jóval a város előtt, azon kívül a legerősebb fajta indiai nádból óriási épületet emeltetett a kalazam, a honnan messze elhalatszott az oroszlanok ordítása, jelezve, hogy ott van az új királyi állatsereglet tányája.

okoz Kitchenernek, a ki még a kért újabb csapatokat nem kapta meg Angliából. De a búrok is megunták már a hosszas hadjáratot, mely mérhetetlen pusztításokat okoz a szerencsétlen országban.

Lemondani — lemondani.

Kezdek hinni benne, hogy az egyházpolitikai törvényeket módosítani fogják.

Nem azért, mert a katolikusok hitét durván sérti, hanem, mert a protestánsoknak anyagi kárt okoz.

Mióta csak a törvények rá feküdtek a magyar közéletre, azóta könnyektől áradoz a protestáns sajtó.

Csunya jelenség ez.

Mert hiszen ők voltak a legszájasabb pártolói még a felekezet nélkülség törvényének is, anélkül, hogy legkisebb fejfájást okozott volna nekik a mély megvetés, mely e törvénytervezetben az összes vallások iránt nyilatkozott, s ha most panasztól hangos a lég, szintén nem a lelkiismeret szava zokog, hiszen csak az történt, amit akartak, hanem az eredmény nem izlik, mert fogyik a nyáj és kevesebb a gyapjú.

Azért minden keservek orvoslásaként, némi kis állami szubvenczióból remélnék irt.

Néha azonban a komolyabb gondolkozásuk, kik még az elvre is adnak valamit, nyilatag is oda ütnek a szeg fejére.

Igy hallottunk már igen okos felszólalásokat kerületi gyűléseken és egyes nagytekintélyű protestánsok szájából is.

Ilyen őszinte beszéd a *gyulai beszámoló* is.

Barla Miklós nyíltan így szól:

A liberalizmus lobogója alatt jött létre az egyházpolitikai reform, melyet a világ számára a francia forradalom szült és következetesen keresztülhajtott, mikor az oltárról ledöntötte az Istent és helyébe állított egy meztelen uticifrárt. Nálunk nem vitték ilyen messzire. Az Istennek békét hagytak. Megelégedtek az Isten egyháza tekintélyének csorhításával. Válogatás az egyházak között sem volt. Valamennyit megtámadták, mikor a lelkeseket kizárták az anyakönyvvezetésből.

Egy óriási nagy tető alatt egy egész sor erősen körülfalazott ketrecz állt hatalmas arányokkal és köralakban csoportosítva, melyeknek ajtai az arena porondjára szolgáltak. Az állatketreczek megett egy erős védfal húzódt megakadályozva azt, hogy a fenevadak a küzdőtérrel kitorhessenek.

Midőn a vadállatok a feljűk közelgő elefántok szagát megéreztek, megszimantolták, egy tompa, mennydörgésszerű bömbölés reszkettette meg a tiszta nyári levegőt s a ketreczek oszlopai meginogtak a dühösen fel s alá nyargaló vadak tombolásától. A szelidített fehér elefánt mozdulatlanul állt meg az oroszlan ketrecz előtt, mintha oda cözvekeltek volna. Egyidőben a menet is megállapodott, a katonák egy csapatba sorakoztak és körülvették a királyt, míg a papok messzire húzódtak; a bajadérok pedig békét hagytak a táncznak, a bohócok a flótának és trombitának.

A király megolvasta az elefánt hátáról az oroszlanokat: »Egy... kettő, három... tizenhat!«

— Kalazam jöjj elő! Szólt nyersen és szigorúan. A megrémült kisérlet tagjain hideg borzadás futott végig.

A miniszter halkán a király elé vánszorgott.

— Az angol lord ugy-e azt mondta — szólt a király — hogy nekik 20 oroszlanjuk van London városában? Hát nem megparancsoltam, hogy én meg olyan állatkeretet akarok,

Mintha ez okot adott volna rá: mintha bűnösen kezelték volna, mely megtorlást érdemel. Ezzel megbélyegezték a lelkesi kart, tehát az egyházi élet vezérletét és képviselőt. Még erősebb csapást mértek valamennyi egyházra a felekezetaélküliség törvénybeiktatásával. Azt mondták ki ezzel, hogy egyik egyház sem alkalmas arra, hogy az ember vallás-erkölcsi tanításának és gyakorlásának eleget tegyen. Ezenkívül külön-külön támadták meg az egyes egyházakat is. A kath. egyház ellen dogmatikus támadást intéztek a házassággal; a protestáns egyházak ellen életbiztonsági támadást intéztek az 1868. évi LIV. ki törvény azon szakaszának eltörlésével, hogy vegyes házasságokban a gyermekek nem-szerint kövessék a szülők vallását. Ez garanciális törvény volt a számban és vagyonban gyöngébb részére az erősebb ellen. Erős védfal omlott le ezzel. A reverzálist követelő papok keresztül-kasul járhatják a családi szentélyt. Nemcsak hódítása szűnt meg a protestáns kulturának, de eddigi létszámát sem képes fenntartani. A papiron jól festett a reform. A valóságban nagy és fontos életszerveket támadott meg.

Tehát ugyancsak érzi a protestánsok verzettségét s ugyanezen törvényekből datálja.

Jól folytatta *Holló* Lajos a fejtegetést, midőn így szól Bartha után:

Mi nemcsak függetlenségiek vagyunk, mi nem szolgáljuk a felekezeten állapokat sem, amelyeket az eddigi kormányok megteremtettek, hogy összeveszítsék a polgárokat vallásos fölfogásaikban. Mi mindenkinek hitét, vallását drága kincsnek tekintjük, mert nemcsak hazánk van, hanem Istenünk is, kihez ragaszkodunk. Mi nem csinálunk abból titkot, hogy ezt a felekezeten irányzatot elitéljük és nem engedjük meg, hogy ez az ezeréves keresztény állam széthomoljon egy nemzetetlen államra. Nekünk nem mindegy az, hogy ki bírja ezt a földet, ezt az államot, nekünk ez csak egy kedves, ha megmarad magyarnak és megmarad keresztény államnak, amivé Szt István alapította. (Lelkes éljenzés.)

Tolsztoj a hadseregről.

Mintegy két hónappal ezelőtt Szófiában Schopoff nevű fiatal embert ítéltek el, a ki vonakodott bevonulni ezredébe. Hatásos védbeszédében kijelentette, hogy *Tolsztoj műveinek olvasása vitte őt a katonai szolgálat megtagadására.*

a milyennel a föld egyetlen királya sem dicsekedhetik?

A miniszter egész testében reszkedett s csak nagynehezen tudta kinyögni a feleletet:

— Kegyelem! Üres az államkincstár.

— Üres? Már megint üres? Nem a magad szájával mondtad, hogy legutóbb 8000 pénzes zsák folyt be a kincstárba a czopfok révén? Hova lett ez a temérdek kincs?

A kalazam még sohasem hallott urától egy lélegzet alatt ilyen hosszú és okos beszédet. Félelmében, mely egészen sáppadtá tette, még beszélni sem tudott, csak ajkai reszkettek s némán mutatott kezével az állatkeretet azt akarva jelezni, hogy ez emészett fel minden pénzt, a mi csak a kincstárban volt.

A vadőrök egyike félre értette a miniszter mozdulatát. Kinyitotta a király-tigris ketreczének ajtáját, mire egymásután, vagyis inkább egymás hátán 30 tigris szökkent ki börtönéből az arenába s a legvadabb ugrándozást és futkározást vitték végbe a király kiséréte előtt.

Ez a ritka látványosság annyira meglepte és lebilincselte a király figyelmét, hogy egy szóval sem firtatta tovább, hogy mi történt a beszédett adókkal? A kalazam fellelégett, nagy kő esett le a szívéből.

(Vége köv.)

Midőn *Tolsztoj* e perről tudomást szerzett, a következő levelet írta a szófiái »*Szabad gondolat*« című lap szerkesztőjének. Tolsztoj ezen levélben sem tagadja meg magát, anarchista tanokat hirdet ebben is, mint minden művében.

A levél így hangzik:

Szerkesztő ur!

Fogadja köszönetemet a Schopoffról küldött hírekért.

Bár nem egészen értettem meg a védbeszédet (bolgár nyelven), mindazonáltal látom, hogy oly ember mondotta el, a ki meg van győződve a keresztény igazságról.

Schopoff még nagyon fiatal, miért is a megróbáltatás annál rettenetesebb lehet reá nézve. Adja Isten, hogy ne legyen az a föld, a melyben a magok gyorsan csirázni, de nem fejlődnek ki teljesen. Legyen ő az a föld, melyben a magok bőségesen termelik a gyümölcsöt.

Minél tovább élek és gondolkozom, annál inkább meggyőződöm arról, hogy a hadsereg — vagyis a gyilkosságra kész emberek — nem csak minden bajnak oka, de oka az erkölcsök romlása, a világon és annál inkább meggyőződöm, hogy a baj elhárítására nincs más eszköz, mint az, melyet a jó és kedves Schopoff választott. Isten segítse őt . . .

Minél tovább élek, annál jobban csodálkozom a mi tudományos világunk elvakultságán (gyakran úgy tetszik nekem, hogy ez az elvakultság szándékos), mely sokféle eszközt ajánl arra, hogy az emberek a rossztól megmentessenek, de nem ajánlja azt az egyetlen eszközt, mely képes lenne az embereket egyszerre megóvni bajaiktól és a gyilkosság borzasztó vétkétől, mely a jelen társadalmi rend fenntartója.

Csak a kormányok nem elvakultak; ők a gyilkosságok által tartják fenn magukat. Ezért félnek Schopofftól jobban, mint szomszédaik minden hadseregeitől.

On valószínűleg ért oroszul, tehát meg fog bocsátani, hogy nem az ön nyelvén válaszolok önnek. Ha érintkezhetik Schopoffal, juttassa hozzá szeretetem, hálám és becsülésem kifejezését a következő tanácssal: ne maradjon meg továbbra is vonakodásban, ha azt az emberekért és nem az Istenért teszi. Vezettesse magát egyedül az Isten iránti érzelme által.

Ha értesít Schopoff sorsáról, igen hálás lennék érte.

Becsülésem kifejezésével, mindig az ön szolgálatkész barátja

Tolsztoj Leó.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Aug. 8. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Aug. 11. Műkedvelők szini előadása este fél 7 órakor, Karger vendéglőjében.

* Személyi hír. Dr. *Grósz* Menyhért tegnap Karlsbadból hazaérkezett.

* A király házuak halottja. Csak a minap történt egy vezetes építkezési szerencsétlenség a budai várak építésénél és tegnap ismét a király Kossuth Lajos-utcai palotájánál esett meg egy hasonló, de vezetésebb baleset. A szerencsétlenségnek halottja van. Molnár János hatvankilencz esztendősnapszamos fönn dolgozott a majdnem kész palota negyedik emeletén. Hirtelen elszédült és lezuhant a földszintre, a hol halva terült el. Tetemét kivitték az ülő-úti morgóba.

* **A mai közgyűlés.** Ma délután 3 órakor tartja meg rendes havi közgyűlését Nagyvárad város törvényhatósága. A tárgysorozatnak legérdekesebb pontja: a villamos vasut ügye hosszabb élénk vitát fog kelteni. A törvényhatóság többsége semmi esetre sem megy abba, hogy a villamos vasut ügyét összebonyolítsa a világítás kérdésével. Tegyen eleget a társaság a villamos vasut építését illetőleg elvált kötelezettségének s akkor pályázhat külön a világításra is. — Ezenkívül, mint halljuk, több interpelláció is lesz s így eléggé érdekes közgyűlésre van kilátásunk.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Wédel* Lujza okl. kisdudóvódot a nagy-kereki állami kisdudóvóhához nevezte ki óvónőnek.

* **A felügyelet hiánya a közs. polgári iskolákban.** A közs. polgári iskolákat tudvalevőleg *Hegyesi Márton* kivette a felügyelő-igazgató hatásköre alul és saját hatásköre alá rendelte. Míg a felügyelő ügyelt a polgári iskolákra: addig a III. párhuzamos osztály fenntartása *semmibe* sem került, mert a felügyelő-igazgató osztotta be az órákat a tanárok között. Tavaly már az igazgató osztotta be olyformán, hogy 24 óra többletet csinált s ezeket már 2000 koronáért osztotta be tanáriársai között, azaz óradíj fejében 2000 koronát kapnak a várostól. Most már egy önálló állást akar szervezni az igazgatóság erre az osztályra; a tanács ilyen értelemben tesz javaslatot a közgyűléshez, ami majd évről-évre 2000—3000 kor. többkiadást jelent, holott ezt az állást az iskolaszék, tehát a város szakközvege évről-évre s most is szükségtelennek tartja, s az igazgató jelentése most is úgy került a tanácshoz, mert megunta az igazgató évenkénti zaklatását s a törvényhatósághoz tette át érdemleges elintézés végett.

* **Az ujonczjutalék számbavétele.** A közös hadsereg és honvédség részére kivetett ujonczjutalékok végleges számbavételét évenként augusztus hóban fogantatosítják. A honvédelmi miniszter a törvény értelmében már szétküldte a szükséges nyomtatványokat és terjedelmes körrendeletét, amelyben megadja a kellő utasításokat.

* **Pályázat egyetemi tanszékre.** A budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi karán a polgári törvénykezési jog tanszékre pályázatot hirdet a közoktatási miniszter. Ezzel a tanszékekkel, ha rendes tanárral töltik be, évi 6000 korona fizetés, 1600 korona lakáspénz, 3200 korona tandíjjutalék és ötödévenként 800 korona korpótlék jár. A harmadik korpótlék elérése után a lakáspénzhez 2000 koronára emelkedik. Ha rendkívüli tanárral töltik be ezt a tanszéket, ennek járandósága a következő: évi 4000 korona fizetés, 1200 korona lakáspénz és ötödévenként 400 korona pótlék. A pályázók pályázataiban okirattal bizonyítandó a polgári állapot, a tudori fok, a tanári vagy eddigi működés, az irodalmi tevékenység vagy egyéb érdem, valamint feltüntetendő az eddigi rövid életrajz is. A pályázatok a közoktatásügyi miniszterhez czimzendők és a budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi kar dékánjánál nyújtandók be szeptember hónap 1-ig.

* **Sima Ferencz Amerikában.** A clevelandi Szabadság című amerikai magyar lap tegnap érkezett számában tudósítást találunk a keesporti magyar templom ünnepéről. Három új harangot szenteltek föl, a magyarság élénk részvételével. A tudósítás elárulja, hogy az ünnep folyamán *Sima Ferencz*, volt országgyűlési képviselő »közkívánatra hazafias beszédet mondott«. *Sima Ferencz* tehát Amerikában van, az ellene kiadott körözés levélnek tehát aligha lesz fogantatja.

* **A színház építése.** Meg volt a nagy öröm a városházán, azt sem tudták mit csinálnak örömlükben, mikor előterjesztették, hogy a *Fellner-czég* mintegy 60.000 koronát megtakarított a színház építésénél. Azóta azonban már jelentékeny számu ezreket kellett kiadni a színházra s kitűnik, hogy nagyon is korai volt az öröm, mert aligha lesz egyáltalán valami megtakarítás. Tegnap ismét néhány ezer korona kiadásról tett előterjesztést *Bordé Ferencz* tanácsnok. Azonban nagyon zavaros volt a dolog s így a tanács nem utalta ki a tekintélyes összeget, hanem véleményezés végett kiadta a városi főügyésznek. A színházat ugyanis már a múlt év október 15-én átadták a szinigazgatónak s így novembertől már felesleges volt az építő-művezető alkalmazása, mégis megakarják ennek a havi 400 korona járulékát és lakbérét még ez év február végéig fizettetni a várossal. Ez magában mintegy két ezer korona. Azonkívül más ilyen követelések is merültek fel. Ideje lenne, hogy már egyszer lezárják a színház építés kiadási rovatát.

* **Egy magyar máguás mosó-intézete.** Egy újpesti lap után a következő amerikai izü hirt jelenti a *P. Lloyd*: *Keglevich Albert* gróf fehérmű tisztító-boltot nyitott Újpesten, az *István-tér* 5. száma alatt. Czimtáblájáról hiányzik a grófi czim, de körleveleit, a melyeket Újpest lakóinak küldött szét, már így írta alá: *Keglevich Róbert* gróf. A gróf értesíti a »nagyérdemű közönséget«, hogy mindenféle fehérműt, függönyt, csipkét elvállal mosásra s fő-törekvése az, hogy a publikumot kielégítse pontos és jó kiszolgálásával.

* **A gázgyár megbecslése.** Nagyvárad városának most a legnehezebb kérdése a közvilágítás. Ennek mikénti megoldása óriási befolyással lesz anyagilag is a város jövő fejlődésére. A város irányadó egyéneinek nagyobb része a villamos világításnak házi kezelésben leendő berendezése mellett foglal állást, a világítási bizottság azonban több irányban gyűjti az adatokat, hogy teljesen ismerve a helyzetet és a viszonyokat, kellő megfontolás után a városra legelőnyösebb módon oldhassa meg a törvényhatóság a fontos kérdést. Arra az eshetőségre is számítva, hogy esetleg a város megvásárolja a jelenlegi gázgyárat, a polgármester megbecsültette egy a gázgyár telepét, valamint összes felszereléseit és forgalmának értékét. A becslést egy székesfehérvári mérnökkel végeztette a polgármester.

* **Az új magyar nemeselek.** A Magyar Gazdák Szemléje összeállította azok névsorát, akik a kiegyezés óta kaptak nemességet. Volt pedig nemesség-adományozás *Andrássy Gyula* gróf alatt 47, *Lónyay Menyhért* gróf alatt 8, *Szlávy József* alatt 15, *Bittó István* alatt 3, *Wenckheim Béla* báró alatt 2, *Tisza Kálmán* alatt 290, *Szápáry Gyula* gróf alatt 55, *Wekerle Sándor* alatt 40, *Bánffy Dezső* báró alatt 152, *Széll Kálmán* alatt 56, összesen 658. Az éveket véve pedig a következő adatokat kapjuk: 1867-ben 15, 1868-ban 10, 1869-ben 8, 1870-ben 4, 1871-ben 11, 1872-ben 8, 1873-ban 8, 1874-ben 10, 1875-ben 5, 1876-ban 9, 1877-ben 9, 1878-ban 10, 1879-ben 11, 1880-ban 18, 1881-ben 21, 1882-ben 24, 1883-ban 20, 1884-ben 35, 1885-ben 20, 1886-ban 29, 1887-ben 27, 1888-ban 21, 1889-ben 28, 1890-ben 14, 1891-ben 24, 1892-ben 22, 1893-ban 16, 1894-ben 24, 1895-ben 34, 1896-ban 55, 1897-ben 40, 1898-ban 19, 1899-ben 38, 1900-ban 22. A legelőnyösebb év volt 1896, amikor 55 nemesség történt, amelylyel szemben 1870 áll a legszűkebb eredménynyel, 1867-től a 80-as évek elejéig aránylag gyéren történtek nemességek, 1880-tól kezdve azonban sokkal sűrűbben s a milleniumi jubileum oly nagyszámu nemessel ajándékozta meg hazánkat, mint egy

félszázad óta egyik sem. A demokratikus érzés apadóban van s a polgárok nem érzik jól magukat kitüntetés nélkül. Készített a czikk írója kimutatást is a nemesítettekről, tekintettel állásukra és foglalkozásukra. Ez azonban hézagos, mert a hivatalos lap néha éppen nem, sokszor pedig oly általánosságokban közli a nemesítés okát, ami kellő felvilágosítást nem ad. A »közügynek« sőt régebben a »hazaügynek« kifejezés nem nagy dicséretére a magyar stylus curialisnak, sűrűn ismétlődik anélkül, hogy a legkisebb tájékozást is nyújtana arról, tulajdonképp mi érdemesíté az illetőt a kitüntetésre. Az összeállítás még így is érdekes. A nemesítettek között legtöbb az állami alkalmazott, tudniillik polgári hivatalnok és katoná. Ez utóbbiak *Tisza Kálmán*ig aránylag ritkán fordulnak elő, azóta azonban annál inkább szaporodnak és pedig oly számban, hogy az összes eseteknek körülbelül egynegyede katonákra s csak egy ötöde esik polgári hivatalnokokra, e két kategória tehát az egészen csaknem felét teszi ki. Ezek után következnek az iparosok, gyárosok, kereskedők és bankigazgatók, kik közül összesen száznál többen nyertek nemességet, ellenben a földbirtokosok s a hozzájuk sorolt gazdatisztek száma mindössze 60—70 közt mozog, pedig nem egy plutokrata mint földbirtokos van fölemlítve. Aránylag sok az orvos, az egyetemi ranggal bíró tanár, ellenben kevés az ügyvéd, a mérnök, író és művész. Alig több a pap és a polgár.

* **Rendszertelenség a városi munkáknál.** A városi munkákat nagyon drágának találják, mert a magánosoknak bármily építkezés, kövezés, csatornázás olcsóbb, mint ha a város részére készítik azokat a munkálatokat. Ennek más oka nem lehet, mint hogy a munkálatok keresztülvitelénél a legnagyobb a rendszertelenség. Elég példa erre újabban a *Lakatos-utca* elejének rendezése. Előbb feltöltötték, elegygették az egész uttestet s azután ismét felásták, hogy a csatornázást elkészítsék. Így aztán elérik, hogy tovább tart a munka és többé is kerül. De hát úgy is elég gazdag a város, telik.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb édesanya, anyós, testvér, nagynya és rokonnak özv. *Bán Imréné* sz. *Sebő Erzsébet* nek folyó hó 6-án délután 1 órakor élte 67-ik évében rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. — A megboldogult halottnak földi maradványa folyó hó 8-án délután fél 3 órakor fog *Hármas-utca* 513-ik sz. alatti lakásnál az ev. ref. egyház szertartása szerinti ima után az újvárosi központi sirkeriben örök nyugalomra tétetni. — Mely végtisztességételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. — Nagyvárad, 1901. augusztus 1. Béke poraira! *Bán Jolán* férj. *Bán Kálmán*nal, *Bán Ottó* férj. *Müller Béla*val, *Bán Gizella* férj. *Tóth Lajos*sal az elhunyt gyermekei. *Sebő Cipora* férj. *Blahó József*né, *Sebő Jászón* az elhunyt testvérei. *Környei Lajos*, *Blahó József* az elhunyt sógorai. *Sebő Jászón*né szül. *Mózes Julia* az elhunyt sógornője. *Bán István*, *Bán Imre*, *Bán Elemér* az elhunyt unokái.

* **A méhek.** Különös eset történt a mi-nap *Sárszeg* község közelében: egy *Poszovecz* József nevű nagy-kanizsai gazdát, ki szekéren a községbe igyekezett, utközben megtámadott egy méhraj. A lovakat annyira összezecsipték a méhek, hogy az egyik ló kevés idő múltán élettelenül rogyott össze, a másik pedig csak nagy kinnal haladhatott tovább. De a község alatt ez is összerogyott s többé nem is lehetett bele életet verni. A méhek folyton követették a kocsit s a gazda maga is majdnem áldozatául esett a különös utonállónak. Mikor lovai kidőltek, futva menekült a község felé s nagy bajába került, míg meg tudott menekülni a méhek elől. Ezalatt azonban annyi fulánk érte, hogy most nagy betegen fekszik s jó időbe fog kerülni, míg begyógyulnak a sebei.

* **Iskolaszéki tagság betöltése.** A törvényhatóság holnap tölti be a Ritoók Géza helyét az iskolaszékben. Bizonyára sokan lesznek és vannak is már aspiránsok, mert nálunk soha sem aszerint mérlegelik az embert, hogy visszavonulva mennyit dolgozik s a közügynek mennyit használ, hanem a szerint hogy a neve hány egyesületben, hány választmányban és hány banketten szerepel, a nélkül, hogy a tagsággal járó kötelezettséget csak távolról is ismerné vagy annak eleget tenni a legkevésbé is akarna. — Mint tudjuk több ízben illetékes egyének részéről föl lett kérve a polgármester, hogy **Jánosházy János** közisk. nyug. tanítót választassa be az iskolaszékbe, de mindezeidig eredménytelenül. Most itt volna az alkalom reparálni a nagy mulasztást s megnyerni az iskolaszék részére egy olyan tagot, aki előre haladott kora dacára elég testi és szellemi rugékonysággal bír s a mellett idővel is rendelkezik, hogy az iskolaszéki tagsággal járó kötelezéseket mintaszerűen teljesíthesse. Jánosházy János 40 évig szolgált mint tanító Nagyváradot s nyugalomba vonulásakor az illetékes körök még arra sem érdemesítették, hogy az ifju tanító nemzedéknek példaadásul ezen kiváló tanfőfiu érdemei elismerésben részesíttessenek. Ugyancsak erre az iskolaszéki tagságra tervezik az illetékes körök, hogy a **premontrei-rend** egyik tagját választják meg. A rend tagjai közül mindig volt egy tagja az iskolaszéknek, most **Kékus** halála óta nincs.

* **Ongyilkos diák.** Mahler Emil kereskedelmi miniszteri számvizsgálónak Imre nevű tizenéves esztendő fia ongyilkossági kísérletet követett el Budapesten, szüleinek a Bátor Liphay-utca 3. szám alatti lakásán. A fiatal diák, aki most fogja végezni a kereskedelmi iskola utolsó évi tanfolyamát bezárkózott a lakás félreeső helyére és édes apjának élesre fent késével föl vágta az ereit. A sok vérvesztéstől ájultan összerogyott, de csendes nyöszörgését hozzátartozói mégis meghallották és hamar segítségére siettek. Az életunt fiut az orvosi ápolás eszméjére térítette és bár állapota veszedelmes, nem lehetetlen, hogy fölépül. Hogy miért unta meg fiatal életét, arra nem akar felelni.

* **Dankó Pista**, a népszerű népdalszerző tegnap tartotta utolsó előadását szép számú közönség előtt. A társulat még az éjjel elutazott s ma este már Kolozsvárt fog Dankó hangversenyezni a Angol királyi szállodában.

* **Furcsa jogezim örökségre.** A new-yorki bíróságok a napokban igazán furcsa bizonyíték alapján ítélték oda egy örökséget egy Bowers John nevű polgárnak, a ki hasonnevű elhalt rokonának 60.000 dollárra rugó hagyatékára tartott igényt. Bowers John, mint az elhunyt legközelebbi rokona jelentkezett a bíróságnál, de ezt csak azzal a fiziológiai ténnyel tudta bizonyítani, hogy a megboldogultnak is meg neki is a két lábujja hártáival van összenöve, mint a kacsáknál. A bíróság elrendelte az elhunyt exhumálását, konstatálta ezen állítás igazságát és az örökséget Bowers Johnnak ítélte oda.

* **Térzene.** A 37-ik József-ezred zenekara kedvező idő esetén ma, csütörtökön délután 6 órától 7 óráig játszik a Széchenyi-téren.

* **Az angol parlament gyomra.** Az angol parlament »Konyha bizottságának« jelentése szerint a parlamenti buffetben ebben az évben július végéig összesen 101.703 kuvertet szolgáltattak fel, vagyis 35.301-el többet, mint az előző évben. Ez a legjobban bizonyítja, hogy mily élénk volt a jelen ülészak. A hírlapírók, kiket csak újabb bocsátottak be a buffetbe, 15.000 kuvertet fogyasztottak. A 101.703 így oszlik meg: 21.415 reggeli, 33.255 ebéd, 753 vacsora, 40.020 tea és 6240 uzsonna.

* **Szilágyi Dezső halála** alkalmából **Lukács** Sándor pénzügyi tanácsoshoz még mindig nagy számmal érkeznek a részvétlívirok. **Berzeviczy Albert** a következő levélben kondoleált Lukácsnál:

»Tisztelt barátom! El nem mulaszthatom, hogy veled szemben, ki a megboldogult-hoz oly közel állottál, kifejezést ne adjak mély megdöbbenésemnek, melyet a Szilágyi Dezső váratlan elhunytá fölött érzek. Mint az egyházpolitikai küzdelem egyik részese, mint Szilágyinak a képviselőház elnökségében majd nem négy évig munkatársa, soha meg nem szüntem hatalmas elméje, tudása, tiszteletet parancsoló jelleme iránt csodálattal és hódolattal viseltetni. Mélyen érzem a pótolhatatlan veszteséget, melyet halála által ez az ugyis elég megpróbáltatásnak kitett nemzet szenvedett, s nektek valóban megnyugvástokra szolgálhat, hogy eltűnve nagy alakja annak, ki hozzátok oly közel állott, most az egész nemzet közeledik gyászával hozzátok. Részvételtjes őszinte barátsággal üdvözöl igaz hived

Berzeviczy Albert.

Részvétlívrot küldtek még a következő testületek: Hódmező-Vásárhely város tanácsa, a győri ügyvédi kamara, pozsonyi orth. izr. hitközség előjárósága, a kiskunhalasi ev. ref. főgimnázium tanári kara.

Levélben kondoleáltak: Than Károly főrendiházi tag, báró Amelin Viktor miniszteri tanácsos, König Gyula műegyetemi tanár neje, dr. Lukachich Béla és neje, Barbás József dr. 3s leánya. Woiciehowsky Vilmos és családja, Mohay Sándor országgyűlési képviselő, Földváry György stb.

* **Örült a temetésen.** Izgalmas jelenet játszódott le tegnapelőtt a szelevényi temetőben, a mikor özvegy Csurai Antalné egyetlen fiát a 21 éves Csurai Sándort temették. Csurainé ugyanis a tavasszal temette el férjét és egyedül maradt Sándor nevű fiával, a ki igen szolid dolgos fiatal ember volt, ugy hogy az anyja teljesen rábízta a gazdaság vezetését. Csurainénak egyetlen fiában volt minden vigasztalása. Szombaton ismét nagy csapás érte a szegény asszonyt. Szombat d. u. ugyanis a fiu két lovat vitt le a Tiszára usztatni. A fiu felült az egyik lóra és ugy hajtottá be a lovakat a vízbe. A mint mélyebbre értek, a lovak egy örvénybe kerültek, a mely lesodorta a legényt a lóról s többet nem is került a felszínre. Csurainé, a mint az esetet meghallotta, félőrülten futott ki a Tiszára s nem is mozdult el addig, a mig másnap a víz fel nem vetette a holttestet és ki nem fogták. Hétfőn délután temették a szereacstetlenül járt legényt. Az egész uton göresös zokogással haladt a megtört asszony fia koporsója után, mikor azonban a koporsót le akarták eresztetni a sirba az asszonyon kitört az örütség. Előbb a sirásoknak esett, kik a koporsót le akarták eresztetni, majd pedig az imádkozó papra vetette magát s erről a szertartási ruhát leszakítva ütlegelte. A rokonság és az együtt volt ismerősök csak nagy nehezen tudták megfékezni az örült asszonyt, a kit hazavezettek s most erős őrizet alatt tartanak, mig a hatóság a tébolydába való elszállítása iránt intézkedik. A szerencsétlen asszony iránt általános a részvét.

* **Merénylet egy postahivatalban.** Vakmerő merényletet követett el egy csavargó a bajcsi postahivatalban. Pár nappal ezelőtt egy vándorló legény érkezett Bajcsra s a községi nagyvendéglő felszerében buzta meg magát. A vendéglősnek azt mondta, hogy levelet vár a postán s a mint azt megkapja, tovább utazik. Megérkezése után másnap elment a postahivatalba s ott Potocska Anna postakezelőnőtől kérdezősködött, hogy nem-e érkezett Pán Ferencz névre szóló levél. Minthogy tagadó választ kapott, arra kérte a kisasszonyt, ha erre a címre levél érkezne, tegye félre, majd érte jön. A következő két nap ismét megjelent a csavargó a postán, de a várt levél csak nem

érkezett. Tegnapelőtt reggel ismét megjelent a postán és a kisasszonyt egyedül találta a hivatalban, mikor épen számadásait végezte. A csavargó ekkor késsel a leány hátába szurt. A csavargó ezután gyorsan felturta a fiókokat és a pénzt szedte össze. A postás kisasszony sikoltozására cselédje föllármázta a szomszédokat. A szomszédok erre összefutottak és üldözöbe vették a menekülő csavargót, a ki kezében véres késsel iparkodott távol tartani magától az üldözőket. Hosszu hajsza után mégis sikerült a falun kívül elfogni a rablót, a kit az üldözők előbb megverték s azután megkötözve bekísérték a község házára. 68 forintot találtak nála. Potocska Anna sérülése igen súlyos, de nem életveszélyes. A csendőrök már átvették a merénylőt, de valódi nevét eddig még nem tudták megállapítani.

* **Asszonyháboru.** Halálos kimenetelű verekedést provokált két petrovoszelői asszony vasárnap a kubini vásáron. Szirvenyik Borbála és Marek Teréz, a kik együtt hordták a szappant és a paprikát a vásárra, nemrégiben összevesztek, mert Szirvenyik Borbála arra a felfedezésre jutott, hogy Marek Teréz, a ki özvegy asszony, elcsábította a férjét. A két asszony azóta nem beszélt egymással s a vásáron is kikerülték egymást. A mint vasárnap Marek Teréz előbb ért a vásárra s mire Szirvenyikné megérkezett, már minden hely el volt foglalva és csak Marekné mellett volt még egy kis tér. Szirvenyikné tehát kénytelen volt oda telepedni áruival. A két asszony azonban nem tudott sokáig békességben meglenni egymás mellett. Hamarosan összeszólalkoztak s azután birokra keltek és letépték egymás haját, miközben Marekné egy marék paprikát szórt Szirvenyikné szemé közé. Erre azután vége lett a verekedésnek, de Szirvenyikné, a mint kimosta szeméit, megfenyegette Mareknét, hogy nem megy élve haza a vásárról. Szavát be is váltotta. Éjfél tájban, a mikor már mindenki elcsendesedett a vásáron, Szirvenyikné belopódzott Marekné sátorába és az alvó asszonynak egy nagy konyhakést döfött az oldalába. Mareknét reggel halva találták meg a sátor alatt. A gyilkosság gyanuja rögtön Szirvenyiknére irányult, a ki azonban égre-földre esküdözött, hogy ártatlan és csak akkor ismerte be a bűnét, a mikor a csendőrök a gyilkosságnál használt véres kést a batyujá közt megtalálták. Szirvenyikné letartóztatták és a vizsgálóbíró megérkezéseig átadták az ottani járásbírósnak.

* **Agyonlőtt ember.** Bécsből jelentik telefonon, hogy az éjjel a Neugebäude mellett a központi temetővel szemben a löporraktár előtt álló katonai ör agyonlőtt egy férfit, a ki a »Wer da«-ra nem felelt. Az agyonlőtt embert ma délig nem tudták agnoskálni.

* **Gazdasszonynak falura,** papi házhoz kerestetik egy szerényebb igényű, katolikus urinő. Czim a kiadóhivatalban.

Igazságszolgáltatás.

A közös ügyvéd. Jogászörökben érdeklődéssel néznek az alábbi különös eset fejleményei iránt. Ugyanis P. Amadeus budapesti és T. József hamburgi szivar-importőrök 1897-ben Budapesten közös ügyvédüknél, dr. Glazer Samunál üzleti szerződést kötöttek, mely ügyvédüknél, mint bizalmi emberüknél letétben maradt. Mikor elszámolásra került a dolog köztük, T. József egy régebbi szerződést akart érvényesíteni, a valódit pedig tagadta. P. Amadeus, hogy jogait érvényesíthesse, ekkori ügyvédjétől, dr. Glazer Samutól az okirat kiadását kérte. Am a fiskális enoek kiadását megtagadta, P. képviselétől leköszönt és ezen ügyből kifolyólag T. József nevében a perek egész özönét

indította P. ellen. A pörökben pedig mindenütt, hol mint T. ügyvédje, hol mint koronatanuja szerepelt, mely utóbbi minőségében esküt is tett arra, hogy ezen szerződés és okirat nem jött létre.

Négy évi elkeseredett pörösködés után P. ellen az összes pereket megszüntették, ellenben a P. által dr. Glazer ellen okirat ki nem adása iránt emelt panasz ügyében a kuria az utóbbi napokban azt a döntő végleges határozatot hozta, hogy dr. Glazer feltétlenül a P. ügyvédje is volt (mit ő tagadott) és köteles a létező és nála maradt okiratot bírói letétbe helyezni. Együttal pedig az 1874. XXXIV. törvényczikk 66. §-a alapján további eljárás végett az iratokat az ügyvéd felettes hatóságához, a budapesti ügyvédi kamarához áttenni rendelte a legfőbb bíróság.

A kliens már előbb is följelentette dr. Glazert a kamaránál s külön kártérítési pört is indított ellene 60.000 korona erejéig.

A búrok. Ezuttal nem Délafrikában harczoló hősokról, hanem a budapesti búrokról van szó, a kik az állatkertben mutatták be naponként a fővárosi közönségnek a vad dél-afrikai életet és a búrok sajátos harcmodorát, melylyel már két év óta tartják sarkokban az angolokat. Ezeknek a budapesti búroknak otthon harczoló honfitársaikhoz hasonlóan több a bátorságuk, mint a pénzüik, minél fogva a legutóbbi napokban kellemetlen fizetési zavarokba keveredtek, úgy hogy azt határozta, hogy ez egyszer ők retirálnak meg üldözöik — a budapesti hitelezők elől. Ki is hirdették, hogy ma lesz az utolsó előadás, de a hitelezőkkel előzetesen nem rendezkedtek.

Egyik főhitelezőjük *Tóbiás* zabszállító nevezetűt vévén a búrok szándékának a VI. kerületi járásbírósnál ügyvédje útján még tegnap beadta keresetét a búrok ellen és tekintettel a veszélyre, azonnali tárgyalást kért, melyet a bíróság ma délelőtt 9 órára ki is tűzött. A búrok — illetve néhány parancsnokuk — személyesen megjelentek a bíró előtt, a ki őket a kereseti összegnek különbeni azonnali végrehajtás terhe mellett való megfizetésére ítélte. Az igazságszolgáltatás ilyen gyorsaságára nem számító búroknak a kereseti összeget a perköltségekkel együtt kénytelen-kelletlen le kellett fizetniök, mert különben még a tegnapi előadást se tarthatták volna meg.

Üsd vissza! Sok szó esett az utolsó időkben arról, hogy szabad-e az iskolában a tanítónak testi fenyegetést alkalmazni. Emelkedett ennek a vitának során olyan hang is, hogy a gyermek, vagy annak atyja helyesen teszi, ha a tanítót visszatűti s ennek a felfogásnak lett a kifejezője ez a szálló ige: Üsd vissza! A télen Bosán József magánhivatalnok 7 éves fiacskája keservesen sirva ment bába s elpanaszolta, hogy a tanítója, Bartalus István megpofozta azért, mert az egyik könyvét nem vitte magával. Meglátszott az ütés nyoma is a gyermek arcán. Az apa betegesen feküdt, de azért a gyermek panaszra és sirására annyira feldühösítette, hogy kikelt az ágyból s rohant az iskolába. Itt aztán Bartalust, a mint épp a gyermekeknek előadást tartott, ezek szemeláttára — felpofozta.

Egy-két ütést mért az iskolaszolgára is, a ki a zajra besietett a tanterembe. Megtétetvén Bosán ellen a följelentés, a királyi ügyészség kétrendbeli hatóság elleni erőszak ellen emelt vádat. A vizsgálat során Bosán azt hozta fel melegségül, hogy tette elkövetésekor szinte önkívületi állapotban volt. Most foglalkozott az esettel Czárán királyi táblai bíró elnöksége mellett a törvényszék vádpanácsa. A tárgyaláson is dr. Várkonyi Oszkár védő arra hivatkozott, hogy védcenzét, a ki akkor különben is 39 fokos lázbeteg volt, annyira elfogta a düh, hogy nem tudta, mit cselekszik. A bíróság azt

a nézetet nyilvánítva, hogy ennek a körülménynek a mérlegelése a főtárgyalásra tartozik, Bosánt vád alá helyezte.

MULATSÁG.

Jótekonyczela színelőadás. A középiskolai tanulók egy része folyó hó 18-án, azaz vasárnap este 7 órakor a »Zöldfa-szálloda« dísztermében, a »Biharmegyei« és az »Izr. négyzet« javára, haneversenyyel és táncmulatsággal egybekötött színelőadást rendez, mely alkalommal színpad kerül:

I. Haneverseny.

1. Rhapsodie hongroise No. 13. Liszt Ferencztől. Zongorán előadja: Schwarcz Juliska kisasszony.
2. Dialog. Előadják: Engel Valéria kisasszony és Rogoz Imre.
3. Vis-à-vis. Monolog. Előadja: Fülöp Rózsika kisasszony.
4. Mese egy poétáról. Irta: Sas Ene. Előadja: Márkus Béla.

II. Hófúvás.

Irta: Szomaházy István. Rendező: Kürti Margit k. a.

Személyek:

Illés Ferencz távirólistát — Brand Béla
Szalay Andor — — — — — Freifeld Hermann
Entzenházi kereskedelmi utazó — Fischer Ernő
Terka kisasszony — — — — — Fülöp Rózsika k. a.
Antal, a táviróhivatal szolgálója — Haraszty Lajos

III. Haneverseny.

1. Szökevény. Temérdektől. Szavalja: Irgy Jenő.
2. Találkán. Monolog. Előadja: Nagy Andor.
3. Heide. Szavalja: Deutsch Margit kisasszony.
4. Hullámzó Balaton . . . Csárda jelenet. Hegedűn előadja Fényes Mártha kisasszony. Zongorán kíséri Schwarcz Juliska kisasszony.
5. Dalok. Eneklí: Kürti Margit kisasszony. Zongorán kíséri Schwarcz Juliska kisasszony.

Helyárak: Támlásszék 2 kor. I. hely 1 kor. 60 fillér. II. hely 1 kor. 20 fillér. III. hely 80 fillér. Allóhely 40 fillér. Előadás után tánc lesz. Felülfizetések a jótekonyczela érdekében köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak. Egy színlap ára a pénztárnál 10 fillér. Kezdeté 7 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: Lucien Biart.

Francoziából: K-6.

Don Estevan leánya rózsaszín kivágott ruhába volt öltözve, mely egyszerű szabása mellett szépen kidomborította telt idomait. Hosszu haja vastag fonatokban környezte arcát, vállaira hullva s egy nagy gyöngyökkel és gyémántokkal kirakott arany fejék tartotta az egésztestét össze. A fejéről finom fátvól hullott alá, melyet Micaela, midőn a nap erősen sütött, szeméi elé vont. Társnői párisi divat szerint voltak öltözve — ellentétben Micaela nemzeti jellegű ruhájával, kezeiken karpereczekkel, ujjaikon gyűrűkkel s ha vetélytársuk jelen nem lett volna, bizonyynyal sokat meghódítottak volna a lovagok közül.

Mos: Micaela hirtelen lesütötte szeméit s elpirult, mert az emelvény előtt Miguel vágatott el. Don Estevan bosszusan vonta össze szemöldökeit.

— Istenemre, ez a fickó tud bánni a lóval!

Miután mindenki elhelyezkedett, Micaela az ültetvényes intésére a körönd közepére dobta a rekesz kulcsát, hol az állatok elzárva voltak. A szalagokkal feldíszített kulcsot egy indián azonnal fölvette s ment, hogy kinyissa a »törő«-t. Együttal valamelyik meszticiz egy mozsarat sü-

tött el, melynek dörrenése megrázta a földet s a zenekar valami zavaros, disszonáns darabba fogott bele. Egy vad lovat kötelekkel kellett lefogni és odavezetni; hurkot vetettek a szájára s bekötötték a szemét, míg egy robusztus hajcsár a hátára vetette magát.

A vad állat mintha összegörnyedt volna a váratlan és szokatlan teher alatt, de midőn szeméről a leplet levették, terhétől megszabadulandó, ágaskodni, ficzánkolni kezdett, majd lehajtott fővel a korlát fölé vágatott. Mikor már csak néhány lépés választotta el a halálra rémült közönségtől, a lovász levette kalapját s a ló szeméi elé tartotta, hogy hirtelen megáll fogás annyira meglepett, hogy hirtelen megállott a nézők tapsvihara közben. A csikó még többször megkísérelt kitörni a körből, de a varázs-kalap mindig a legveszedelmesebb pillanatban állította meg. Egyszerre azonban a ló taktilikát változtatott s a leggyorsabb futásban hirtelen önkénynt megállott oly váratlanul, hogy a lovász keresztül esett a ló fején, mely most mint a szél átrepült a korlát s a nézők feje felett és eltűnt a pusztán. A szerencsétlenül járt lovászt félholtan vitték ki a tömeg elégedetlen kiabálása közben. A három következő küzdő sem járt szerencsésebben s a nép előzetesen bebizonyított ügyességük és erejük dacára sem volt hozzájuk kiméletesebb.

Egy negyedik ló mindjárt az első néhány lépés után ledobta lovagját, de a helyett, hogy menekülésre gondolt volna, többször végigvágatott a köröndön. Ricardo ekkor egy kötélhurokkal eleje állott és csudálatos ügyességgel vetette azt a nyakába, azután felpattant rá s csupán nagy erejű térdeinek szorításával annyira megfektezte, hogy az mint a kez-s bárány, alázatosan és remegve állott meg a capitánok emelvénye előtt hatalmas tapsvihara között.

Több lovon mutattak még be mutatványokat, többnyire nem sok szerencsével. Végre a legutolsót vezették elő, egy gyönyörű fekete papripát, homlokán fehér csillaggal. Ez oly vad volt, hogy senki sem mert hozzá közeledni s már szabadon akarták bocsátani, mikor Miguel előállott.

A ló ekkor már dühében a földre feküdt, a mi a legnagyobb vadság jele. Miguel levette köpenyegét, földre dobta kalapját. A közönség nagy érdeklődéssel nézte minden mozdulatát.

— Vegyék le a kendőt a szeméről, szólt ellentmondást nem tűrő hangon az ifju.

— Ne üljön fel rá uram, kiáltá egy lovász, véres a szemé.

— Az oldala is véres lesz a sarkantyutól.

A lovászok engedelmessékedtek, de a veszély oly nagy volt, hogy a tömegeből huszan is kiáltozni kezdtek:

— Ne üljön rá, bocsássák szabadon!

(Folyt. köv.)

Bolgárelleles tüntetés Bukarestben.

Ma egy éve gyilkolták meg Bukarestben Mihajleánu tanárt, Szarafow és társai rendelete folytán. Ez évfordulót nagyban megünnepeleik nemcsak Bukarestben, hanem Krajovában, Jaszvárosban és Galacon is. Bukarestben reggel 9 órakor nagy gyászmise volt, a melyet Calist püspök fényes segédlettel celebrált. A gyászmise után egy a püspök, mint a macedóniai román egyesület egy tagja gyászbeszédet mondottak. Ezalatt a templom előtti téren ezrekre rugó tömeg hullámozott; ott voltak az összes egyesültek zászlójukkal. Egyszerre valaki elkiáltotta magát:

— Bolgár provokáció! Bolgár sértegetés!

A tömeg megmozdult és zajosan követelte hogy mi történt, miben áll a provokáció? Meg is mutatták: egy kis nagyréti vörös papírra írott ócsárlás. Mihajleánu emlékére. Mihajleánu török spionnak van taksálva és a macedón bizottság megáldva, hogy a macedóniai hősokeket megmentette egy veszedelmes török kém-től. A papirosdarabka a templom egyik oszlopára volt ragasztva. Nagy zaj keletkezett. »Le a gyilkosokkal! Ki kell üzni a bolgárokat az országból!« és több efféle kiáltás hasította a levegőt. Nagy meleg volt. Az izgalom nőttön-nőtt és mikor a templomban lévők kijöttek,

sokan azt követelték, hogy az összes jelenlevők menjenek a temetőbe és ily módon demonstráljanak a bolgár provokáció ellen. Es így többen egész váratlanul mevettek az összes kész koszorukat, a melyek a vasárnap délutáni munkaszünet miatt még be nem zárt virágkereskedésekben találhatók voltak.

Körülbelül öt-hatezer főre rugó tömeg verődött össze és a majdnem egy óra járásnyira fekvő temető felé indult igen nagy hőségben. Utközben folytonosan kiabáltak: »Le a gyilkosokkal! Ki a bolgárokkal!« A rendőrség elfogott egy bolgár zöldségkereskedőt, a ki éppen a tüntetők elé ment csupa véletlenségből. A temetőbe érve, Mihajleánu sírjára harminczkét koszorut tettek és többen igen heves beszédeket mondtak. Azután a tömeg visszatért a városba és bejárta a főbb utcákat délután fél kettőig, a nemzeti himnust énekelve. A mai rögtönzött tüntetés nem egyéb, mint ouvertürje a közeljövő nagyobb és előre tervezett tüntetéseinek.

Ugyanis a jövő hétfőn tárgyalják Szófiában Szarafow és társainak folytatólagos pörét (mindannyian el voltak már ítélve a múlt őszön). És bizonyosra veszik, nemcsak Bukarestben, hanem Szófiában is, hogy Szerafowot felmentik, mert a bolgár ügyészség elejtette vele szemben a Károly román király elleni összeesküvés és Mihajleánu meggyilkolásának vádját, hanem csak egyszerűen Fitovszki meggyilkolása miatt van vád alá helyezve. Ezt pedig egy tekintik, mint volt török kémet és éppen ezért biztosra veszik, hogy a szófiái esküdtszék föl fogja őt menteni. Erre vall különben az a tény is, hogy ugyanakkorra van összehívva a macedon kongresszus Szófiába, hogy nagy tüntetéseket rendezzen Szerafow érdekében és hogy a pör után ismét megválassza Szerafowot elnökének az ideiglenes Mihajlovszki elnök helyébe. Ez eshetőséget, ugy látszik, a román kormány is számba vette, mert értesítette Misu szófiái román ügyvivőt, hogy legyen készen hosszabb ideig tartó szabadságra és hogy Szerafow fölmentése után azonnal hagyja el Szófiát.

TAVIRATOK.

Szell Bécsben.

Bécs, augusztus 7. (Saját tud. távir.) Szell Kálmán miniszterelnök ma reggel Ischlből ideérkezett.

Frigyes császárné temetése.

Hamburg, aug. 7. Hír szerint vasárnap délelőtt Cronbergben gyászistentisztelet lesz Frigyes császárnéért, a temetés pedig kedden lesz Potsdamban. (M. T. I.)

A francia-török viszály.

Páris, aug. 7. A Gaulois jelentése szerint Delcassé külügyminiszter tegnapi levélben közölte Waldeck-Rousseau miniszterelnökkel, hogy a konstantinápolyi incidens szerelné a minisztertanács elé vinni. Az esetben, ha a miniszterelnök a külügyminiszter kívánságához hozzájárul, legközelebb rendkívüli minisztertanács lesz Rambouilletben Loubet elnökelete alatt. (M. T. I.)

A német vámtarifa.

Ischl, aug. 7. (Saját tud. távir.) Szell Kálmán a német vámtarifa dolgában referált ő Felségének. Körber-rel egyetértőleg előterjesztést tett a monarchia követendő álláspontját illetőleg.

Tiszába fult mérnök.

Sátoraljaujhely, aug. 7. (Saj. tud. távir.) Drenka Mihály kataszteri mérnök fürdés közben a Tiszába fult.

Kegyeletsértő városi tanács.

Gent, aug. 7. (Saját tud. távir.) Az osztrák-magyar colonia Erzsébet királynénak szobrot akart emelni a merénylethe-lyén. A városi tanács azonban megtagadta az engedélyt a szobor felállítására. A tanács ezen határozata a városban nagy visszatetszést keltett.

A pestis.

Konstantinápoly, aug. 7. Az egészségügyi tanács mai ülésén ismét hangsúlyozta, hogy a pestisbetegek számára kellő számú barakkórházat kell állítani. A tanács alelnöke, főfelügyelője és három tagja, köztük dr. Maly, Ausztria-Magyarország megbízottja, ma este a tanács alelnökéhez, Tevfik basához mennek, hogy közöljék vele az egészségügyi tanácsnak a szükséges óvintézkedésekre vonatkozó véleményét azzal a kéréssel, hogy azt a szultán elé terjessze. (M. T. I.)

Az angol képviselőházból.

London, augusztus 7. Az alóház tegnapi ülésén a transzváli polgári közigazgatás költségvetésének tárgyalása során Chamberlain gyarmatügyi miniszter azt mondta, hogy a költségvetésbe fölvettek bizonyos összegeket, hogy azoknak a bűroknak és angoloknak, akik farmjaikat a háboru alatt elhagyták, előleget adhassanak farmjaik helyreállítására. Azonkívül azoknak a yeomanriknak és önkénteseknek, a kik Transzváliban óhajtanak maradni, pénzt fognak adni, hogy telket vehessenek. A kormány nem akar konfliktálni. A mi a bennszülött feketéket illeti, a kormány igazságot akar gyakorolni és munkára akarja őket ösztönözni. A rabmunkát azonban nem fogják törni és a fenytést is csak a legkomolyabb esetekben fogják megengedni.

A ház erre 196 szavazattal 59 ellenében elfogadta a tételt.

KOZGAZDASAG.

Az olasz borok csődje. Azokat az adatokat, amelyek az olasz borok kivitelének nagyszabásu megcsökkenéséről szólván, most elég sűrűn látnak napvilágot a lapok gazdasági rovataiban, most újabb adattal kell kiegészítenünk Fiuméből ugyanis azt az érdekes hírt közlik, hogy a fiumei punto francoban rövid idő alatt nyolcz olyan kereskedő csukta be az üzletét, aki kizárólag olasz borok behozatalá-

val foglalkozott. Még pedig nem azért, mintha Olaszországnak export-képes borkészlete hirtelen megcsappant volna, hanem azért, mert az idei magyarországi termés bősége okán elmaradtak a magyarországi borkereskedők rendelései. Ez a körülmény igazolja azoknak a magyar kigazdáknak véleményét, akik azt állítják, hogy a látszat ellenére is a borvámklauzula megszüntetése körül nem fognak súlyosabb nehézségeink támadni Olaszországgal. Mert mire a kereskedelmi szerződés lejár, az olasz bor behozatala a minimumra fog apadni.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, aug. 7.

Buza októberre	—	—	—	—	—	0.
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	—
Tengeri	—	—	—	—	—	0.
Rozs okt.	—	—	—	—	—	0.
Zab apr.	—	—	—	—	—	0.
Káposzta, repace, aug.	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 7.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	—
Magyar hitel	—	—	—	—	—	—
Államvasút	—	—	—	—	—	—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. aug. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	118.45
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	93.30
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4/10%	—	—	—	—	—	120.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	100.60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	92.25
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.—
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	98.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	173.—
Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	143.50
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	—	98.95
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	—	98.80
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	—	118.—
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	—	95.75
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	139.—
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	—	16.75
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	—	646.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	632.50
Párisi vista	—	—	—	—	—	95.10
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	19.03
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	117.20
London vista	—	—	—	—	—	239.60
20 márkás arany	—	—	—	—	—	23.46

A. SZÉKELYVIRÁGOSI F. UJÁSI

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tennis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

"TISZÁNTUL"

A
pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken . . . 6 >

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházzhatóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel } templomszámadáshoz.
Kiadás }

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betürendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árok mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.

2. Megtértek jegyzéke.

3. Hitehagyottak jegyzéke.

4. Elvált házasságok jegyzéke.

5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri

10. Egybekeltek } papíron.

11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ívek.

13. Kiadási }

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }

16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.

17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }

22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.